

REDACTIONEEL GEDEELTE

„DE VLOEK”

Das eben ist der Fluch der bösen Tat
Dass sie fortzeugend immer Böses
muss gebären.

De tragi-comedie die sinds 1924 speelt, vervaardigd in de afdeling „Volksgezondheid” van het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid onder den titel: „*Beperkte Tandprothese*” en oorspronkelijk bedoeld als een klucht in één Bedrijf, is nog steeds niet ten einde.

Alleen is zij van Eénacter van bedenkelijk gehalte, geworden de Tragi-comedie in tafereelen, die eenige malen volle zalen heeft getrokken, de meest vernietigende kritiek heeft moeten doorstaan van de pers van het geheele land en die gezien de structuur van Voorspel, groot aantal tafereelen met een nog steeds ontbrekend einde, ook een ondertitel verdient, die eigenlijk zoo ongeveer zou moeten luiden: „of hoe men een wet niet moet ontwerpen, niet moet veranderen, niet moet uitvoeren, niet moet herzien, niet moet hêruitvoeren en misschien niet moet toepassen!”

Vanwege de langademigheid geven wij echter eenvoudigheidshalve in overweging haar te doopen in: *Tandprothese of de vloek van de booze daad*.

En waar door meerdere personen en colleges van aanzien nog steeds wordt gearbeid aan nieuwe tafereelen, de bewerking reeds vier jaren duurt en wij snel leven en vergeten, is het tot goed begrip van die volgende tafereelen niet overbodig de vorige even — zeer in 't kort — te recapituleeren.

Allereerst is er dan het Voorspel.

Dit begint ongeveer een halve eeuw geleden met den strijd tegen de onbevoegde uitoefening der tandheekunde, onderdeel van den strijd tegen de kwakzalverij.

In dien strijd komen allerlei organisaties ten tooneele, ook de Departementen van Onderwijs en Arbeid, Handel en Nijverheid (afdeeling Volksgezondheid), het laatste voortaan korthedshalve Volksgezondheid te noemen.

Het gevolg is beroep op den Gezondheidsraad, die in den loop der jaren meerdere malen over dit onderwerp wordt gehoord; wiens dossiers over dit geval een lijvig boekdeel moeten bevatten, dat den belastingbetalers een lieve duit gekost moet hebben en wiens uitvoerig gemotiveerd oordeel telkens luidt dat er *geen enkel motief* is tot het voorbereiden van een Eenacter inzake „Tandprothese”.

Kort nadat het laatste advies aan „Volksgezondheid” is uitgebracht, komt dit toch bij verrassing met het Eerste Tafereel, door in September 1924 het „Eenig artikel” in zake „Beperkte Tandprothese” bij de Tweede Kamer binnen te smokkelen. Zooiets als het Turfschip van Breda!

Van dit Tafereel, hier „Artikel” geheeten kan men slechts zeggen dat het te hopen is dat het eenig in zijn soort zal blijven!

Het scheidt een geheel nieuw „gewoonrecht” waarbij op wetsovertreding een belooning wordt gegeven, mits met voldoende routine en brutaliteit toegepast!

En hier naderen we de overeenkomst met het klassieke Drama. Want ofschoon er in en buiten de Kamer Cassandra's optreden, die met grooten nadruk waarschuwen tegen deze „nieuwigheid” en met klem van redenen uiteenzetten waarom dit tot allerlei onheil in een nabije toekomst moet voeren, het helpt alles niets, zij worden uitgelachen.

Zoo komt dan „de vloek” door de geheele handeling, die een Leitmotiv blijft door de verschillende volgende tafereelen, en de dramatische noot is in deze overigens vaak als klucht bewerkte Tragi-comedie!

Want met de afgrijpselijke noodwendigheid, die de klassie-

ken alle eer aandoet, ontsnapt men niet aan het noodlot, dat Gewoonterecht dat Onrecht is en billijkheidsoverwegingen die uit onbillijkheid zijn voortgesproten het onmogelijk maken tot een blij einde te komen.

In het Tweede Tafereel wordt gepoogd aan den drang der deskundigen toe te geven; „Beperkte Prothese” wordt „Volledige Prothese”, doch slechts voor enkelen met als fataal uitgangspunt: Het Gewoonterecht.

Ondanks de protesten wordt de „Volledige Tandprothese” geaccepteerd en daarmee „Gewoonterecht” wettelijk gesanctioneerd.

„De Vloek” treedt in werking, het Derde Tafereel wordt vertoond en ontaardt in een klucht van laag allooi.

Het Gewoonterecht en de billijkheidsoverwegingen brengen mee dat aan Jan en Alleman bevoegdheden worden verleend. Op het Tooneel verdringt zich een volksmassa waaronder menschen die ten tijde dat zij „Rechten” hadden nog kinderen waren, benevens een aantal kellners, horlogemakers enz. Wanneer in eerste instantie nog weerstand wordt geboden, deelt op de tribune „Volksgezondheid” ze alsnog met kwistige hand uit, verzoekt echter alleen, naar buiten toe voorloopig het stilzwijgen te bewaren, omdat wellicht anders aan het feest een einde zou gemaakt worden. Deskundigen wordt den toegang tot het tooneel geweigerd!

Het scherm zakt onder het gejuich der „bevoegden”.

Het vierde Tafereel gaat in melodramatische richting. De feiten, eindelijk bekend geworden, veroorzaken een zoo groote beroering dat een Kamerinterpellatie wordt aangekondigd. De Minister die „volksgezondheid” moet verdedigen, moet het aanhooren, dat over strafrechterlijke verantwoordelijkheid wordt gesproken en machteloos stemt hij toe in een herziening der uitgereikte bevoegdheden.

Vijfde Tafereel. Nieuwe Kamerzitting, waarbij de wet wordt gewijzigd, zoodat de bevoegdheden opnieuw moeten worden onderzocht, nu door een Commissie. Met het oog op „Recht en Billijkheid” krijgen de overblijvenden intusschen een titel.

Achter de coulissen benoemt „Volksgezondheid” de Commissie, uit principieele gewoonte zonder enig overleg met deskundigen. (Een tweede vloek die door het tooneelspel heenloopt, deze is echter niet klassiek, maar houdt meer verband met de in de Geneeskunde bekende „Duplicität der Fälle”).

Bij het vallen van het scherm is de Commissie aan het „Recht doen.”

Zesde Tafereel. Tumult onder de massa. Van de 160 bevoegden zijn er 123 „gesneuvelden”. Deze vormen een „leger der dooden” (sterk dramatisch effect) dat gedeeltelijk op de gewezen kameraden lostrekt, anderdeels opnieuw een stormloop onderneemt op de hoogste instanties, gewapend met „Gewoonterecht en Billijkheidsoverwegingen”.

Het scherm zakt, terwijl de „instanties”, beladen onder den vloek elkaar verlegen aankijken.

— — — — —
(De volgende Tafereelen moeten nog geschreven worden).

Dezer dagen zal vermoedelijk het vervolg aan de orde zijn. Immers de Kamercommissie, benoemd om advies uit te brengen over de ingekomen adressen der „gedupeerde tandtechnici” heeft als hare meening te kennen gegeven, dat de gevolgde werkwijze alleszins onbevredigend is geweest en bepleit een nieuw onderzoek of een examen. En dus zal de Minister het „Eenig Artikel” en deszelfs uitvoering opnieuw moeten gaan verdedigen.

Het ergste hierbij is, dat wie onbevooroordeeld van het advies der Kamercommissie kennis neemt en een en ander weet van wat er zich in de kringen der technikers heeft afgespeeld, genéigd is veel van wat in dat advies te lezen staat, te onderschrijven.

De vraag is echter of men door weer een herziening veel aan de zaak verbeteren zal. Want afgescheiden van het feit dat Departement en Kamer de kans loopen den eerbied voor de Wetgevende Macht en „was d’rum und d’ran hängt” tot een

bedenklijk minimum te reduceeren, valt het zeer te betwijfelen of men op deze wijze uit het moeras zal kunnen komen.

Voor zoover wij de zaak kunnen beoordeelen is het volgende geschied: De door den Minister benoemde Commissie heeft recht gedaan op de stukken. Met andere woorden, zij heeft de papieren, waarop in eerste instantie de bevoegdheid was verleend opnieuw aan een — ditmaal deskundig — onderzoek onderworpen. Als resultaat heeft zij van de 160 bevoegdverklaringen er 123 als onjuist verleend teruggewezen! En aangezien geen enkel lid der Commissie — voorzover bekend — tegen die beslissingen heeft geprotesteerd, mag men aannemen dat zij over het algemeen de meening van de geheele Commissie weergeven.

Deze beslissingen zijn als advies aan den Minister gezonden, die ze eenige maanden later heeft bekrachtigd. Uit dit tijdsverloop volgt, dat het Departement er niet zonder meer zijn fiat aan heeft gehecht, maar de zaak zelve ook nog eens heeft bestudeerd.

Men heeft daarop aan de 123 afgewezenen een papiertje thuis gezonden met de mededeeling dat de bevoegdheid zou worden ingetrokken. Niets meer, niets minder!

Nu achten wij het allerminst uitgesloten, dat een andere Commissie in een paar grensgevallen, die er vermoedelijk toch wel geweest zullen zijn, een andere beslissing zou hebben genomen en bijvoorbeeld een thans bevoegd verklaarde zou hebben afgewezen, misschien zelfs een afgewezene zou hebben bevoegd verklaard.

Maar dit viel van te voren met zekerheid te voorspellen en het feit, dat de enkelen (10 of 15) die oorspronkelijk werden genoemd, zijn uitgedijd tot zeven en dertig — een bewijs dat de Commissie haar taak niet zóó heeft opgevat, dat het aantal met het oorspronkelijk genoemde getal ongeveer moest overeenkomen — heeft dit niet kunnen voorkomen.

Dat de Minister — om verdere ongelukken zoo mogelijk te vermijden — achter de door hem benoemde Commissie is gaan staan, spreekt eveneens vanzelf.

Maar dat de methode om de slachtoffers van hun afwijzing te verwittigen nu juist bijzonder gelukkig gekozen is geweest, mag met recht betwijfeld worden.

Tegen beter weten in zijn zij door „Volksgezondheid” in eerste instantie benoemd. Thans wordt hen die bevoegdheid op grond van een soortgelijke Wet en op dezelfde stukken ontnomen, zonder dat het Departement, dat deze ongeloofelijke flater geslagen heeft, het oirbaar acht aan dat terugnemen van een eenmaal gegeven recht ook maar een enkel woord toe te voegen, opdat de afgewezenen althans konden begrijpen op welke gronden zij zoo hevig werden gedupeerd.

Is het dan wonder dat „de grensgevallen” eerlijk verontwaardigd zijn en het initiatief nemen om hun mede-slachtoffers op te wekken tot een nieuwe stormloop?

Men heeft al zooveel gek beleefd, waarom dan niet — nu alles op het spel staat — nog een krachtige poging gewaagd?

En gelijk gezegd, dat de Kamercommissie unaniem van meening is, dat de *modus operandi* verre van gelukkig was, kan men gemakkelijk begrijpen.

Blijft echter over de vraag of de maatregelen die zij voorstelt nu wel heel veel zullen helpen. Gelooft men werkelijk dat een nieuwe Commissie veel zal kunnen uitrichten, gesteld al dat men menschen zal kunnen vinden, bereid om daarin zitting te nemen? Want waar de Kamercommissie de goede trouw der heeren-commissieleden boven verdenking verheven acht en hunne deskundigheid in hunne verschillende kwaliteiten evenmin kan worden betwijfeld, valt moeilijk in te zien wat een tweede commissie méér zou kunnen bereiken, tenzij men een andere werkwijze zou voorschrijven. Maar daarvoor is een *andere* Commissie niet noodig. En wat dan? Zouden dan billijkheidshalve de reeds benoemde zeven en dertig ook niet opnieuw onder het mes moeten worden genomen, met de kans, dat dan, in derde instantie, aan enkelen de bevoegdheid alsnog zou worden ontnomen?

En geldt hetzelfde niet voor een Examen? Hoe wil men scherp omschreven exameneischen vaststellen; wie zullen de

gelukkigen zijn die voor het Departement de kastanjes uit het vuur zullen mogen halen door als examinatoren te fungeren; en wie kan ontkennen dat elementaire billijkheid dan meebrengt dat dan ook de zeven en dertig zich aan dat examen zullen dienen te onderwerpen? En welke ingewijde zal betwijfelen, dat hoè slap die eischen ook gesteld zouden worden, de waarschijnlijkheid *buitengewoon* groot zou zijn, dat dan inderdaad slechts *enkelen* in aanmerking zouden komen? Zou dan de Kamer niet opnieuw met adressen worden overstroomd, en zouden er dan niet óók „grensgevallen” zijn?

Het is voor ons, die van den beginne af, dezen loop van zaken hebben voorspeld, een uiterst schrale troost, dat de gebeurtenissen ons in alle opzichten in het gelijk hebben gesteld. Want aan de tandheelkunde in Nederland is door die gebeurtenissen reeds zooveel schade berokkend, dat er voor ons maar één ding gewenscht is, en wel dat aan dezen toestand die vanaf September 1924 de gemoederen vergiftigt, zoo snel mogelijk een einde wordt gemaakt.

Door al deze strubbelingen heeft de Minister nog steeds den datum niet bepaald waarop de in eerste instantie verleende bevoegdheden zullen worden ingetrokken en zodoende gebeurt het nog steeds dat er onder de afgewezen bevoegden, die nimmer praktijk hebben uitgeoefend, zich gaan vestigen onder het motto: je kunt nooit weten!

Wanneer straks in de Kamer opnieuw over deze kwestie zal worden gesproken, is het verder van het hoogste belang — juist voor de „tandheelkundigen” — dat men dan tevens uitdrukkelijk zal uitmaken wat nu eigenlijk tot de bevoegdheid van deze heeren behoort.

Wij hebben tot vervelens toe betoogd, dat dit geenszins vaststond en *de Kamer zal nu wel mede tot de conclusie zijn gekomen, dat zij er ingelooopen is, en dat het nimmer gegaan is over de tandprothese, maar over de t a n d h e e l k u n d e !* omdat er vrijwel geen enkele onder de „nieuwbevoegden” is, die niet ongeveer de geheele tandheelkunde uitoefent.

Dat dit tot de zonderlingste consequenties moet leiden, moge het volgend voorbeeld illustreeren.

Een „tandheekkundige” te Rotterdam heeft onlangs bij een patiënt een zenuwbehandeling verricht, met het ongelukkig resultaat, dat de zenuwnaald zijn vingers ontglipte en door den patiënt werd geaspireerd. Door een operatie heeft men die naald moeten verwijderen.

Wanneer nu bewezen kan worden, dat de behandeling noodig was om het element te laten dienen als steun voor een prothese, dan is het niet uitgesloten dat de Rechter van meening zal zijn dat de „tandheekkundige” gebleven is binnen de perken van zijn bevoegdheid en gaat hij vrij uit.

Staat echter vast dat van een prothese in dien mond geen sprake kan zijn, dan is er geweest: onbevoegde uitoefening van de Geneeskunst en zal men dus te doen hebben met een geval van zwaar lichamelijk letsel, eventueel dood door schuld, met al de gevolgen van dien.

Het wil ons voorkomen, dat aan dezen dwazen toestand, die voor de „tandheekkundigen” de meest funeste gevolgen kan hebben, een einde moet komen, door een duidelijke definitie van hetgeen volgens deze nieuwe Wet moet worden verstaan onder „de bevoegdheid tot het uitoefenen van de volledige tandprothese”, waarvoor het indertijd aangehaalde Arrest van den Hoogen Raad van 1920 ten eenenmale ongeschikt is.

Wanneer een definitie al te veel bezwaren meebrengt, dan bepale men tenminste wat den tandheekkundige *verboden* is, zooals men dit voor de tandartsen heeft gedaan ten opzichte van algemeen gevoelloosmakende middelen en het voorschrijven van inwendige geneesmiddelen.

Opdat aan deze ongelukkige affaire ten langen leste een einde zal komen, hopen wij dat de Kamer zich bij gebrek aan beter bij de beslissingen van Minister en Commissie zal neerleggen, dat zij van de gelegenheid gebruik zal maken om afdoende de mate van bevoegdheid van den tandheekkundige te regelen en dat dan de Minister met bekwamen spoed den datum zal vaststellen die het slot moet vormen van een weinig gelukkig novum in onze wetgeving! *Redactie.*